

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.V.20.255/2016/5.

A tanács tagjai:

Dr. Bartal Géza a tanács elnöke

Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin előadó bíró

Dr. Farkas Attila bíró

A felperes:

...

A felperes képviselője:

Dr. Szende Zsófia ügyvéd

Az alperes:

...

Az alperes képviselője:

Dr. Petrik Ferenc ügyvéd

A per tárgya:

Kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

Felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 1.Gf.75.627/2014/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság 30.G.303.237/2012/28.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az állam javára, felhívásra 633.700 (Hatszázharminchárromezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes és a perben nem álló ... Kft. (a továbbiakban: ... Kft.) 2011. június 6-án „kertészeti oktatási célú épületek energiahatékonyság-növelő felújítása - KEOP - 5.3.0/A/09. program keretén belül a ... 4 épületének energetikai korszerűsítése” tárgyú, közbeszerzési eljárás eredményeként létrejött szerződést kötöttek. A ... Kft. a szerződés alapján az alperes vagyonkezelésében álló ... található 4 épület energetikai korszerűsítését vállalta. A vállalkozói díjat 29.852.089 forint + áfa összegben határozták meg.

- [2] A felperes és a perben nem álló ... Kft. 2011. június 30-án szállítási keretszerződést kötöttek, a felperes által forgalomba hozott termékek konkrét megrendelések szerinti mennyiségben történő szállítására.
- [3] A ... Kft. mint megrendelő és a ... Kft. mint vállalkozó 2011. július 6-án vállalkozási szerződést kötöttek az alperes ... tangazdasági gyümölcs-, gyógynövény-, dísznövényépület homlokzati, tetőszigetelési és hőszigetelési munkáinak elvégzésére 7.600.000 forint összegű átalányár ellenében.
- [4] 2011. július 25-én a szintén perben nem álló ... Kft. jegyzőkönyvi nyilatkozatban jelentette ki, hogy a ... Kft. a ... Kft. által megrendelt és kiszállított árukat átvette, azok az alperes épületeibe beépítésre kerültek és a ... Kft. a ... Kft-nek két részletben 5.628.742 forint összegben az anyagok ellenértékét megfizette. Kijelentette továbbá, hogy semmilyen követeléssel nem él a ... Kft. és a ... Kft. irányában, valamint az 5.628.742 forintos összeg kézhezvételével a ... Kft. által megrendelt és a felperes által kiszállított anyagok összegű kifizetését és mindennemű vagyoni és nem vagyoni felelősséget átvállalja a ... Kft-től és ügyvezetőjétől....
- [5] A felperes 2011. július 26-án levelet írt az alperesnek, melyben bejelentette, hogy a soroksári tangazdaság 4 épületére szállított építőanyagok tulajdonjogát fenntartja, tekintettel arra, hogy azok a vételár maradéktalan kiegyenlítéséig a tulajdonjog fenntartásával kerültek leszállításra. Az építőanyagok értéke 5.400.000 forint, melyet a generálkivitelező ... Kft. és annak alvállalkozója a ... Kft. a részére nem fizetett meg. Kérte, hogy az alperes ennek tudatában járjon el a teljesítésigazolás és fizetés kapcsán a fővállalkozó felé.
- [6] 2011. augusztus 3-án az alperes és a ... Kft. képviselői jegyzőkönyvet vettek fel, melyben ..., a ... Kft. ügyvezetője úgy nyilatkozott, hogy sem alvállalkozóként, sem beszállítóként nem áll kapcsolatban az egyetemi szerződés teljesítéséhez kapcsolódóan sem a ... Kft-vel, sem pedig a felperessel.
- [7] 2011. szeptember 7-én ... és ..., a ... Kft. ügyvezetői az alpereshez írt levelükben akként nyilatkoztak, hogy a ... Kft-vel és a felperessel nincs érvényben lévő szerződésük, cégük e gazdasági társaságoktól befogadott számlával nem rendelkezik, így a felperessel szemben tartozás sem áll fenn. A felperestől semmilyen építőanyagot nem rendeltek, e tárgyban semmilyen rendőrségi jegyzőkönyvet nem írtak alá.
- [8] A felperes korábbi ügyvezetőjének büntető feljelentésére a ... 2011. szeptember 14-én kelt határozatával a feljelentést elutasította. A határozat indokolása szerint ..., a ... Kft. kihallgatott ügyvezetője elmondta, hogy szerződésben álltak a felperessel, és alátámasztotta a feljelentő azon állítását is, hogy a felperes szállított oda szigetelőanyagokat, melyek beépítésre kerültek a három épületbe. ... elismerte azt is, hogy még nem került sor ezen anyagok teljes kifizetésére.

- [9] A felperes és a perben nem álló ... Kft. 2011. október 6-án megbízási szerződést kötöttek, melyben az ... Kft. a felperes 5.414.424 forint és járulékai összegű, alperessel szemben kártérítés jogcímén fennálló követelése érvényesítését vállalta. A megbízási díj összegét 962.685 forintban határozták meg.

[10] A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [11] A felperes kereseti kérelmében 6.377.109 forint és ezen összegből 5.414.424 forint után 2011. szeptember 10. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az alperest figyelmeztette az általa szállított árukon fennálló fenntartott tulajdonjogára és arra is, hogy az alperes a vele szerződésben álló vállalkozónak nem teljesített. Ezért az alperes azzal, hogy mindezek ismeretében teljesített a ... Kft-nek, a részére kárt okozott, továbbá a tulajdonában álló és az alperes ingatlanaiba beépített anyagok ellenértékének érvényesítésével összefüggő költsége merült fel a követeléskezelő cégnek igazoltan megfizetett megbízási díj teljesítésével. Másodlagosan a Ptk. 134. §-ára hivatkozással kártalanítás jogcímén 5.414.424 forint, harmadlagosan pedig ugyanezen összeg jogalap nélküli gazdagodás címén történő megfizetésére kérte kötelezni az alperest.
- [12] Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Kifejtette, hogy a fővállalkozó ... Kft. által benyújtott számlák alapján a vállalkozói díjat teljes körűen megfizette, a felperessel semmilyen jogviszonyban nem állt, és a felperes a közbeszerzési törvény hatálya alá eső alvállalkozói körhöz sem tartozott. Vitatta, hogy a beépített és felhasznált anyagok a felperes tulajdonát képezték volna. Hivatkozott arra, hogy szabályszerűen lefolytatott közbeszerzési eljárás eredményeként jogszerűen jutott az építőanyagok birtokába, és miután a közbeszerzési eljárás eredményként a nyertes ajánlattevővel kötött szerződést, az alvállalkozók követeléseit kifizetésre kerültek, így más rovására nem jutott vagyoni előnyhöz, azaz nem gazdagodott jogalap nélkül.

[13] Az első- és másodfokú ítélet

- [14] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. A másodfokú bíróság pedig az elsőfokú bíróság ítéletét - az indokolás pontosításával - helybenhagyta.
- [15] A jogerős ítélet értelmében a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy az általa állított, tulajdonában lévő anyagok kerültek beépítésre az alperes ingatlanaiba. A felmerült bizonyítékok mérlegelése alapján nem lehetett megállapítani sem az anyagok leszállítását, sem pedig azt, hogy az alperesnek tudomása volt arról, hogy az építőanyagok a felperes tulajdonában állnak. A felperes tulajdonjoga egyebekben is kétséges, figyelemmel arra, hogy a felperes által a ... Kft-től vásárolt építőanyagok

közvetlenül kerültek kiszállításra az alperesi építkezéshez, azaz azokat a felperes nem vette birtokba, ezért eredményesen tulajdonjoga fenntartására nem hivatkozhat.

- [16] A másodfokú bíróság részbizonyítás keretében felhívta az alperest annak igazolására, hogy a ... Kft. részére valamennyi fizetési kötelezettségének eleget tett. Habár e felhívásnak az alperes csak részben tett eleget, azonban a másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy e mulasztást nem lehet akként értékelni, hogy a felperes követelése megalapozottá vált volna, figyelemmel a kártérítés feltételeinek és a tulajdonjog fennállásának hiányára, valamint a szerződéses láncolatra. A jogerős ítélet értelmében a 962.685 forint összegű felperesi kártérítési követelés alaptalansága pedig következik abból, hogy az 5.414.424 forint összegű felperesi követelést a bíróság alaptalannak ítélte.

[17] A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [18] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, melyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és az alperes kereseti kérelme szerinti marasztalását, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára történő utasítását kérte. Az 5.414.424 forint tőke és járulékai erejéig fennálló igénye jogalapjaként az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 339. §-ára, 355. §-ára, 136. § (1) bekezdésére és 361. §-ára hivatkozott, míg a 962.685 forint összegű igényét a perköltség részeként kérte megítélni.
- [19] Az ügy érdemére kiható lényeges eljárási szabálysértésként jelölte meg a Pp. 3. § (3) bekezdése, 206. § (1) bekezdése, 221. § (1) bekezdése és 252. § (2) bekezdése megsértését. Szerinte a bíróság által mérlegeléssel megállapított tényállás hiányos, iratellenes, ugyanis kétséget kizáróan igazolta, hogy a perben csatolt szállítóleveleken szereplő anyagok a tulajdonát képezték és beépítésre kerültek az alperes soroksági tangazdaságába. Az alperes által vitássá egyebekben nem tett anyagok értéke és mennyisége tekintetében az eljáró bíróság a bizonyítási teherről nem adott tájékoztatást, a bizonyítékokat egyoldalúan értékelte, néhány bizonyítékot nem is értékelte. A bizonyítékok mérlegelése körében sérelmezte, hogy a bíróság ugyan megállapította a ... Kft. ... Kft. fővállalkozó irányába való alvállalkozói minőségét, nem vonta le ennek perbeli jogvitára is kiható következményeit.
- [20] A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Ptk. 339. §-át is, figyelemmel arra, hogy többször jelezte az alperes felé, hogy az általa szállított építőanyagok nem lettek kifizetve. Az alperes ebben a helyzetben nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, a fővállalkozó számláját nem fogadhatta volna be, de legalábbis az általa szállított építőanyagok ellenértékének kifizetéséig a vállalkozói díj egy

részét vissza kellett volna tartania.

- [21] Arra is hivatkozott, hogy a jogerős ítélet sérti a Ptk. 136. § (1) bekezdését, 117. § (2) bekezdését és a Pp. 215. §-át is. Állította, hogy a leszállított anyagok tulajdonosa volt, és miután tulajdonjogát fenntartotta, ezért a ... Kft. ezen építőanyagokon nem tudott tulajdonjogot szerezni. Miután az alperes ellenkérelmében nem tette vitássá azt a tényt, hogy a ... Kft.-től beszerzett építőanyagokon tulajdonjogot szerzett, csupán a beépítés tényét vitatta, a másodfokú bíróság a kereseti kérelmen túlterjeszkedve állapította meg, hogy az általa vásárolt építőanyagokon - birtokbavétel hiányában - tulajdonjogot sem szerzett.
- [22] Érvelése értelmében a jogerős ítélet sérti a Ptk. 361. §-át és figyelemmel arra, hogy az alperes a vállalkozói díj kifizetését nem tudta igazolni, így az általa leszállított építőanyagok beépítése folytán jogalap nélkül gazdagodott.
- [23] Szerinte a jogerős ítélet sérti a 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) 305. § (3) bekezdésének f) pontját is, miután Európai Unióс beruházásról volt szó, így az alperes a fővállalkozó készpénzfizetési számlával történt teljesítéseit nem fogadhatta volna el igazolt teljesítésnek.
- [24] Kifogásolta az első- és másodfokú perköltség eltúlzott mértékét, e körben jogszabálysértésként a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdésének megsértésére hivatkozott.

[25] A Kúria döntése és jogi indokai

- [26] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [27] A Kúria a felülvizsgálati eljárás eredményeként megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból nem jogszabálysértő.
- [28] A felperes felülvizsgálati kérelmében alaptalanul állította, hogy a bíróság az ügy érdemi elbírálására kiható lényeges eljárási szabálysértéseket követett el.
- [29] A bizonyítás eredményének mérlegelésére vonatkozó jogszabály megsértéséről csak akkor lehet szó, ha a bíróság által megállapított tényállás az iratok tartalmával ellentétes, illetőleg, ha a bíróság a bizonyítékok egybevetése és összességükben való értékelése során okszerűtlen, logikai ellentmondást tartalmazó következtetésre jutott. A perbeli esetben az ügy elbírálása szempontjából releváns tényállás feltárára került, a bíróság a lefolytatott bizonyítás eredményének megfelelő mérlegelése alapján [Pp. 206. § (1) bekezdés], a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettségének is eleget téve állapított meg tényállást. A jogvita elbírálásához szükséges adatok a másodfokú bíróságnak rendelkezésére álltak, olyan indok nem volt, ami miatt a Pp. 252. § (2) bekezdése alapján az elsőfokú ítéletet hatályon kívül kellett volna helyezni. Az a körülmény pedig, hogy az alperes az eljárást megelőzően vagy annak során nem tette

vitássá a kereseti kérelemmel érintett anyagok értékét és mennyiségét, nem veti fel a bíróság részéről a Pp. 3. § (3) bekezdésének megsértését, figyelemmel arra, hogy e körben a bizonyítási teherre történő tájékoztatási kötelezettsége nem merült fel.

- [30] Az alperes közbeszerzési eljárás eredményeként kötött vállalkozási szerződés révén jutott hozzá azon szolgáltatáshoz, melynek részét képezte bizonyos építőanyagok felhasználásával a vállalkozói mű átadása. A Ptk. 389. §-ának helyes értelmezése szerint a vállalkozási szerződés teljesítésével a szolgáltatás átadásával elválaszthatatlanul együtt jár a szolgáltatás tulajdonjogának átruházása is. A teljesítést követően a vállalkozó a Ptk. 397. §-ának (1) bekezdésére is figyelemmel a szerződésnek megfelelő vállalkozói díjra tarthat igényt, továbbá a (2) bekezdés szerint a díjkövetelés biztosítása fejében zálogjogot érvényesíthet, azonban, ha a szolgáltatást a megrendelőnek átadta, annak tulajdonjoga ezzel az alperesre átszállt, így sem a vállalkozónak, sem a felperesnek nincs olyan jogcíme amely alapján jelen perben tulajdonjogi igényt vagy abból származó igényt érvényesíthetne (BH 1996/105.). Építési vállalkozási szerződéses jogviszonyban a munkával elérhető eredmény jelenti a szerződés teljesítését, amely eredmény ellenében köteles a megrendelő a díj fizetésére. Amennyiben a munkával elérhető eredmény létrehozásához beépített anyagokra van szükség, annak árát a vállalkozó a munkadíjjal együtt a vállalkozói díj részeként jogosult csak követelni, így a beépített anyagok tekintetében harmadik személy részéről a tulajdonjog fenntartás nem értelmezhető (Kúria Pfv.V.21.748/2012/4.).
- [31] Tévesen fejtette ki a bíróság, hogy a felperes tulajdonjoga a szállított anyagokon azért tehető kétséges, mert az általa történt beszerzést követően fizikai értelemben az anyagok nem kerültek a birtokába, hanem közvetlenül az alperesi építkezéshez kerültek kiszállításra. Ingó dolgok tulajdonjogának megszerzését az átruházásra irányuló konszenzus, valamint az eladótól a vevő által megjelölt rendeltetési helyre történő elszállítás megvalósítja, azaz a birtokba vétel nem csupán a dolog fizikai értelemben történő megszerzésével valósulhat meg. E körben azonban nem sérült a Ptk. 136. § (1) bekezdése, 117. § (2) bekezdése és a Pp. 215. §-a, mert nem az alperes építkezett idegen anyaggal, hanem vállalkozási jogviszonyban történt teljesítés.
- [32] A ... Kft. által tett nyilatkozatokra figyelemmel nem okszerűtlen annak megállapítása, hogy a felperes az alperesi ingatlanokba beépített anyagok tulajdonjogát egyértelműen nem tudta igazolni. Még a tulajdonjog megállapíthatósága esetén sem elégséges azonban a felperesi kártérítési, megtérítési vagy jogalap nélküli gazdagodás iránti igény eredményes érvényesítéséhez az építőanyagok felperestől származásának igazolása. Önmagában az ugyanis, hogy a felperes a ... Kft. felé történő teljesítésekor fenntartotta tulajdonjogát, nem alapozza meg az alperessel szembeni követelését.
- [33] A felperes perbeli igénye alapjaként megjelölt építőanyagok az

alperessel szerződéses jogviszonyban álló vállalkozó szerződésszerű teljesítéséhez szükséges anyagként kerültek az alperes birtokába, a fentiek szerint pedig ezek ellenértéke még közvetlen szerződéses láncolat esetén is csak elszámolási tételként vehető figyelembe, és a tulajdonjog fenntartására hivatkozással az anyagok ellenértéke nem követelhető (Legfelsőbb Bíróság Pfv.VII.22.970/2000/3.).

- [34] A perbeli esetben azonban a közvetlen szerződéses láncolat sem bizonyított, ugyanis a fővállalkozó által az alperessel közölt alvállalkozók és beszállítók között a felperes nem szerepelt. Megalapozottan állapította meg a bíróság, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján az alperesnek nem lehetett tudomása arról, hogy a felperes igényének kielégítésére nem került sor. A felperes levelét követően az alperes kétszer is felhívta a vele szerződéses kapcsolatban álló ... Kft.-t nyilatkozattételre, és e társaság ügyvezetője büntetőjogi felelőssége tudatában jelentette ki, hogy alvállalkozóit kifizette, amely körben a felperes nem szerepelt. Az alperes magatartása az adott helyzetben általában elvárhatósági mércének megfelelt, olyan jogellenes magatartást a felperes irányában nem tanúsított, ami a felperes állított károsodásához vezetett (Ptk. 339. § (1) bekezdés).
- [35] Azt a felperes sem állította, hogy közvetlen jogviszony állt fenn közte és az alperes között. A felperes által hivatkozott szerződéses láncolat esetén a Ptk. 361. § (1) bekezdése szerinti jogalap nélküli gazdagodás címén való eredményes igényérvényesítéshez nem elegendő a vállalkozási szerződés révén beépített anyag beszállítását igazolni. Az alperessel közvetlen szerződéses jogviszonyban nem álló fél részéről annak bizonyítása is szükséges, hogy a megrendelő gazdagodása az ő rovására történt. E feltétel azonban nem állapítható meg, mert az alperes által fizetendő vállalkozói díj a teljes mű elkészítéséért járó díjat magában foglalja, így gazdagodása a vele szerződéses kapcsolatban nem álló felperes rovására nem állapítható meg.
- [36] A közbeszerzési eljárás felperes által állított szabályának [Kbt. 305. § (3) bekezdésének f) pont] megsértése sem váltja ki az alperes vele szembeni helytállási kötelezettségét.
- [37] Alaptalanul sérelmezte a felperes az első- és másodfokú eljárásban megállapított perköltség összegét is. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése lehetőséget ad ugyan a bíróságnak az ügyvédi munkadíjak mértékének csökkentésére, azonban az ügyvédi munkadíj pusztán azon a szubjektív vélekedésre alapítottnak, hogy mértéke eltúlzott, nem vitatható. A bíróság a per tárgyának értékére és a kifejtett ügyvédi tevékenységre figyelemmel megfelelően döntött az ügyvédi költségekről, ezért annak mérséklése indokolatlan.
- [38] A kifejtettek értelmében a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[39] Záró rész

- [40] Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban igazolható költsége nem merült fel, ezért a Kúria az erről való döntéshozatalt mellőzte. (Megjegyzi a Kúria, hogy a 962.685 forint összegű megbízási díj perköltség körében való érvényesítésére megalapozott felülvizsgálati kérelem esetén sem kerülhetett volna sor, ugyanis a felperes által szerződés alapján kifizetett díjazás nem sorolható a fél célszerű és jóhiszemű pervitelével kapcsolatban a bíróság előtt, vagy a bíróságon kívül felmerült költségek közé.)
- [41] A felperes illetékfeljegyzési joga folytán köteles a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viselésére [1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése, 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, 15. § (1) és (3) bekezdése].
- [42] A Kúria a jogerős ítélet elleni felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése szerint - a felperes kérelme alapján - tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. május 5.

. Bartal Géza s.k. a tanács elnöke, Dr. Simonné Dr. Gombos Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró